

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

DKZU-0401-39/08/MM

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 26.08.08.

nr. 5032 podpis. *Borusewicz*

M. Giodewicz
S E K R E T A R I A T
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 27.08.08.
nr. 6250 podpis. *JK*

Warszawa, 2008-08- 26

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Michała Okłę podczas 17. posiedzenia Senatu RP w dniu 7 sierpnia 2008 roku uprzejmie wyjaśniam. Wyzwaniem dla szkolnictwa zawodowego w Polsce jest szybki wzrost gospodarczy połączony z rozwojem technologicznym, a postępująca integracja europejska powoduje, że szkolnictwo to będzie trwale konfrontowane z wymogami międzynarodowej konkurencji i globalizacji gospodarki. Aktualne zmiany o charakterze ewolucyjnym wprowadzane w krótkiej perspektywie czasowej są zmianami tylko częściowo odpowiadającymi na kolejne wyzwania nowoczesnej gospodarki. Kończy się epoka tzw. karier liniowych, rozpoczynających się zdobyciem wykształcenia, zatrudnieniem i stopniowym awansowaniem aż do emerytury. Podstawową cechą współczesnego rynku pracy w Polsce jest to, iż wymaga on od młodych ludzi, wkraczających w życie zawodowe, coraz wyższych, a zarazem zmieniających się kwalifikacji, czemu nie zawsze potrafią oni sprostać, co zmniejsza ich szanse na zatrudnienie. W tym kontekście niezwykle ważna jest modyfikacja systemu kształcenia, czemu służy m.in. reforma programowa w kształceniu ogólnym, której celem jest podwyższanie efektów kształcenia i rozwijanie kompetencji kluczowych przez przesunięcie

dzisiejszego nacisku z deklaratywnego określania treści, które w szkole powinny być nauczane na ścisłe zdefiniowanie standardów wiedzy i umiejętności, które będą wymagane na koniec danego etapu edukacji. Powodzenie na rynku pracy nie zależy głównie od posiadania kwalifikacji ściśle zawodowych, ale także od posiadania dodatkowych kompetencji i umiejętności, w tym kompetencji matematycznych, informatycznych, sprawnego posługiwania się językiem polskim i językiem obcym, rozumienia, porządkowania, oceniania wartości i znaczenia informacji oraz ich wykorzystywania w działaniu przez tworzenie informacji w języku właściwym dla danej dyscypliny, wyciągania wniosków, planowania, przewidywania skutków, w tym umiejętności rozwiązywania problemów, po oczekiwane przez pracodawców cechy osobowościowe tj. aktywną postawę wobec otoczenia, samodzielne uczenie się i podejmowanie zadań oraz przestrzeganie reguł życia społecznego.

To czego rynek pracy oczekuje od systemu szkolnictwa to dostarczanie pracodawcom (a jest to coraz częściej oczekiwane ze strony pracodawców reprezentujących „nowe” sektory) młodych ludzi, elastycznych, łatwo poddających się szkoleniu, o szerszych raczej niż węższych zakresach umiejętności, które nie zestarzeją się wraz ze zmianami technologicznymi, czy zmianami struktury przemysłowej. Ludzie ci powinni posiadać zdolność do samodzielnej pracy, do formułowania ocen krytycznych, do rozwiązywania konfliktów, powinni być zdolni do pracy zespołowej oraz być osobami kompetentnymi społecznie i moralnie.

Chcąc odpowiedzieć na zapotrzebowanie gospodarki i rynku pracy system edukacyjny z jednej strony powinien wyposażyć absolwenta szkoły zawodowej w wiedzę i umiejętności praktyczne umożliwiające podjęcie zatrudnienia w konkretnym zawodzie, a z drugiej strony przygotować absolwentów do kształcenia ustawicznego i mobilności zawodowej, czyli wyposażyć uczniów w tzw. kluczowe kompetencje niezbędne do uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym. Wyniki międzynarodowego badania umiejętności uczniów PISA 2006 pokazały, że w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe rozwój umiejętności uczniów w zakresie nauk przyrodniczo-technicznych, matematyki, czytania i rozumienia, jest niewystarczający. Tymczasem to właśnie absolwenci tych szkół będą ich potrzebowali na rynku pracy, który wymaga dziś elastycznego zdobywania nowych kwalifikacji. Dlatego też aktualnie przygotowuje się reforma programowa zakłada, m.in. wzmocnienie kształcenia ogólnego także w zasadniczej szkole zawodowej.

Dopełnieniem tak pojętego kształcenia ogólnego jest modernizacja kształcenia zawodowego polegająca m.in. na takich zmianach organizacyjno-programowych, które doprowadzą do

zaangażowania pracodawców w kształcenie przyszłych pracowników szczególnie w sektorach poddanych szybkim zmianom technologicznym oraz, zmianom w organizacji produkcji lub usług, a tym samym do trwałego zbliżania edukacji i rynku pracy. Zatem celem zmian programowych jest integracja obu torów kształcenia – zawodowego i ogólnego i spowodowanie rzetelnego, praktycznego przygotowania uczniów do radzenia sobie w szybko zmieniającym się społeczeństwie i gospodarce.

Wobec powyższego Minister Edukacji Narodowej Zarządzeniem Nr 15 z dnia 18 czerwca br. powołał Zespół opiniodawczo-doradczy do spraw kształcenia zawodowego, którego zadaniem jest opracowanie propozycji koncepcji zmian systemowych w szkolnictwie zawodowym, w tym tworzenie sprzyjających warunków dla zaangażowania edukacyjnego pracodawców. W skład Zespołu wchodzi 25 instytucji, w tym przedstawiciele ministrów właściwych dla zawodów, organizacji pracodawców (*Związek Rzemiosła Polskiego, Krajowa Izba Gospodarcza, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Konfederacja Pracodawców Polskich*) organizacji branżowych (*Naczelna Organizacja Techniczna, Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa*), środowisk samorządowych (*Związek Powiatów Polskich, Związek Województw RP, Związek Miast Polskich, Unia Metropolii Polskich*), oświatowych (*Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty, Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego, Rada Szkół Katolickich, Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego*) i związkowych (*Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania „Solidarność”, Związek Nauczycielstwa Polskiego*).

Prace Zespołu opiniodawczo-doradczego będą się koncentrowały m.in. na następujących obszarach: struktura szkolnictwa zawodowego, klasyfikacja zawodów „szkolnych” organizacja kształcenia zawodowego, w tym młodocianych pracowników, system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, kształcenie nauczycieli kształcenia zawodowego, mechanizmy współpracy szkół zawodowych z lokalnym i regionalnym otoczeniem gospodarczym i instytucjami rynku pracy, doradztwo zawodowe, finansowanie kształcenia zawodowego. Zgodnie z kalendarzem reformy programowej zmiany organizacyjno - programowe w kształceniu zawodowym powinny wejść w życie od 1 września 2012 r.

Zgodnie z przywołanym Zarządzeniem rozpoczęła już pracę ekspercka grupa robocza, której zadaniem jest przygotowanie i przedstawianie członkom Zespołu analiz i opinii eksperckich w zakresie sylwetki absolwenta szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe oraz barier w funkcjonowaniu systemu kształcenia zawodowego, w tym zewnętrznego systemu egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

Uprzejmie informuję, że wsparciem dla rozwoju kształcenia zawodowego będą także działania podejmowane w Programie Operacyjnym „Kapitał Ludzki” na lata 2007-2013. Zaprojektowano zadania o charakterze systemowym, obejmujące m.in:

- a) doskonalenie podstaw programowych ukierunkowane na zapewnienie zgodności kształcenia z wymogami gospodarki opartej na wiedzy,
- b) opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji umożliwiających usystematyzowanie kompetencji i kwalifikacji według poziomu i zakresu kształcenia, mających odniesienie do Europejskich Ram Kwalifikacji (EQF) w celu poprawy przejrzystości, dostępu, stopniowania i jakości kwalifikacji w kontekście potrzeb rynku pracy i społeczeństwa obywatelskiego, a także wdrożenie zasad i procedur potwierdzania kompetencji i kwalifikacji nabywanych w trybie pozaformalnym i nieformalnym,
- c) doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego we współpracy z przedsiębiorcami,
- d) rozwój systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Wymienione działania służyć będą realizacji szerszych celów promowania uczenia się przez całe życie, zwiększania możliwości zatrudnienia, mobilności i integracji społecznej pracowników i osób uczących się a także przyczynią się do unowocześniania systemu edukacji zawodowej pod kątem przejrzystości kwalifikacji uzyskiwanych w uczeniu się formalnym, pozaformalnym i nieformalnym, a tym samym do zatwierdzania wyników uczenia się uzyskanych poprzez praktyczne doświadczenia.

Ponadto wsparciem dla realizacji regionalnych polityk edukacyjnych w zakresie dostosowywania kierunków kształcenia na szczeblu województw do regionalnych i lokalnych uwarunkowań rynku pracy i gospodarki są działania zaprojektowane w Priorytecie IX w Programu Operacyjnego *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*, które obejmują w ramach *Działania 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego* m.in. następujące obszary wsparcia edukacji zawodowej:

- a) diagnozowanie potrzeb edukacyjnych w obszarze szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy,
- b) programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia w szczególności obejmujące:

- dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych,
- efektywne programy doradztwa edukacyjno – zawodowego,
- modernizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (wprowadzanie nowych kierunków kształcenia, modyfikacja programów nauczania na kierunkach istniejących),
- współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służącą podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia (w tym zwłaszcza w zakresie praktycznych form nauczania – staże i praktyki),
- wyposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym podręczniki szkolne) zapewniające wysoką jakość kształcenia,

Zatem aktywny udział różnych podmiotów zainteresowanych rozwojem edukacji zawodowej zgodnie z potrzebami strategii rozwoju regionu może przynieść oczekiwany efekt tj. dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy i podniesienie jakości procesu kształcenia zawodowego, w tym kształcenia praktycznego z aktywnym udziałem pracodawców oraz komunikowanie uczniom i innym uczestnikom procesu kształcenia informacji przydatnych przy wyborze kierunku kształcenia, a w konsekwencji zwiększających szanse na znalezienie zatrudnienia.

2 paraianeni
 W/Z MINISTRA
 SEKRETARZ STANU
Krystyna Szumilas
 Krystyna Szumilas